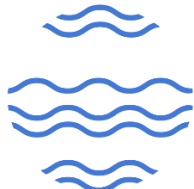

Fornybar
Norge

OFFSHORE NORGE

Norges
Fiskarlag

WWF

FISKEBÅT

Til regjeringen v/ Energidepartementet, Miljødepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet

Kopi: NVE, Miljødirektoratet, Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Kystverket, Kartverket, Havforskningsinstituttet, NGU, Norges Forskningsråd og Statnett

Oslo, 27. august 2024

Miljøeffekter av havvind og innhenting av nødvendig kunnskap

Regjeringen har store ambisjoner om utbygging av vindkraft i norske havområder, hvor det skal tildeles områder for installering av 30 000 MW havvind innen 2040. For at utbyggingen skal kunne skje på en trygg og tillitsvekkende måte haster det med innhenting av kunnskap om effekter på miljø, bestander og marin natur. Dette er kunnskap som også er sentral for å sikre en god sameksistens med fiskerinæringen, samt legitimitet for hele havvindsatsingen.

Energidepartementet har opprettet et eget samarbeidsforum for havvind, som er ledet av statsråden. Innenfor dette samarbeidsforumet er det igjen etablert en arbeidsgruppe for sameksistens, med representanter fra miljøorganisasjoner, havvindutbyggere, fiskerinæring og havforskning. Med utspring i denne arbeidsgruppa har DNV, Fiskebåt, Fornybar Norge, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Offshore Norge, og WWF Verdens Naturfond allerede samarbeidet om å sende følgende felles innspill til regjeringen:

- [Høringssvar om tildeling av første fase av Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord](#) (060123)
- [Høringssvar om forslag til program for strategisk konsekvensutredning av nye potensielle havvindområder](#) (120623)
- [Innspill til Statsbudsjettet for 2024 - Midler til naturkartlegging for havvind](#) (010923)

Det siste året har NVE og de andre fagetatene arbeidet med de strategiske konsekvensutredningene knyttet til de 20 utredningsområdene for havvind, (til sammen 54 000 km²). Disse skal beskrive kunnskaps- og kartleggingsbehov, samt gi innspill til langsiktig forskning. Vi forventer at regjeringen legger stor vekt på det som framkommer i disse strategiske konsekvensutredningene, inkludert kommende høringsuttalelser.

Regjeringen har i år også lagt frem Næringsplan for norske havområder. Her slås det fast at utbygging av havvind skal skje i god sameksistens med andre næringer, samtidig som det skal tas hensyn til natur og miljø. Som et overordnet prinsipp slår næringsplanen fast at marin natur, (inkludert viktige gyte-, oppvekst- og vandringsområder og sentrale fiskefelt), skal tas hensyn til ved beslutninger om ny næringsvirksomhet. Beslutninger om arealbruk til havs skal også bygge på oppdatert kunnskap om de marine økosystemene og hvordan tiltak påvirker disse. Dette er føringer vi støtter opp om, og vi forventer at dette blir fulgt opp i kommende åpningsprosesser og konsekvensutredninger for havvind.

Forskningsmiljøene anbefaler at naturverdiene i aktuelle områder for havvind blir kartlagt i tre år før utbyggingene blir realisert, samtidig som det bør gjennomføres kunnskapsinnhenting og følgeforskning i driftsperioden og etter avslutning.

For å kunne drive effektiv naturkartlegging, kunnskapsinnhenting og forskning i den utstrekning som trengs, har forskningsinstitusjonene behov for mer forutsigbare og langsiktige rammer. Dette er avgjørende for å kunne bestille fartøy til forskningstokt, sikre personell til å gjennomføre arbeidet, og bygge nok kapasitet. Budsjett med planer for dette vedtas nå kun i desember for neste år, noe som hindrer nødvendig helhetlig planlegging og kan medføre dårlig utnyttelse av midlene.

Selv om Forskningsrådets tildelingsbrev for 2024 slår fast at forskning på miljøkonsekvenser av havvindutbygging skal prioriteres, og tematikken allerede ligger inne i aktuelle porteføljeplaner, er det fortsatt ingen større forskningssatsing på dette. Vi oppfordrer derfor Forskningsrådet, i samarbeid med aktuelle departement, om å finansiere og iverksette en langsiktig satsing for innhenting av kunnskap om effekter av havvind på miljø, bestander og marin natur. Etter vår vurdering kan en slik satsing kanskje knyttes opp til den etablerte SFI-ordningen, (sentre for forskningsdrevet innovasjon), og/eller FME-ordningen, (forskningssentre for miljøvennlig energi). Det bør også kunne være aktuelt å gjennomføre en større fellesutlysning innen denne tematikken.

På dette grunnlag anmoder vi regjeringen om å:

- Prioritere og sette av tilstrekkelige midler til naturkartlegging i områder aktuelle for utbygging av havvind, herunder å sette eventuelle kunnskapshull knyttet til natur som avdekkes i de strategiske konsekvensutredningene. Dette må inkludere åpningsprosesser etter 2025, og det haster å komme i gang med områdene som vurderes åpnet i 2027 - for å kunne velge det best egnede området for åpning.
- Utarbeide en strategi for naturkartlegging, kunnskapsinnhenting og overvåking av relevante områder - basert på innholdet i den strategiske konsekvensutredningen fra 2025 - som står i proporsjon til ambisjonene om 30 GW tildelt havvind i 2040. Det bør følge med en finansieringsplan som bør løpe i femårsperioder¹.
- Prioritere og sette av tilstrekkelige midler til å dekke viktige kunnskapshull om påvirkning av havvind på biomangfold og økosystemer, som framkommer i de strategiske konsekvensutredningene.
- Vurdere mulighetene for å starte opp en større satsing på kunnskapsinnhenting innenfor rammene til Norges Forskningsråd, (SFI-ordningen, FME-ordningen og/eller en større fellesutlysning), som virkemiddel for å sikre forutsigbar og langsiktig finansiering til relevante forskningsinstitusjoner. Dette vil også muliggjøre god og nødvendig involvering av næringen og andre interessenter.
- I større grad innarbeide kunnskapsinnhenting, forskningsbehov og forvaltningsstøtte knyttet til miljøeffekter av havvind i aktuelle fagetaters og forskningsinstitusjoners tildelingsbrev (NVE, Miljødirektoratet, Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Kystverket, Kartverket, Havforskningsinstituttet, NGU og Norges Forskningsråd).

Organisasjonene som står samlet bak dette innspillet deltar i regjeringens samarbeidsforum for havvind. Vi håper derfor at denne tematikken også kan drøftes der. Vi oppfordrer videre til at tematikken kan drøftes i regjeringens budsjettkonferanse den 28. – 29. august.

Vi vil naturligvis være tilgjengelig for videre dialog og eventuelle spørsmål.

Mvh

Medlemsorganisasjonene i arbeidsgruppen for sameksistens: DNV, Fiskebåt, Fornybar Norge, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Offshore Norge og WWF Verdens Naturfond

¹ For å sikre bred støtte for denne fra Stortinget fremover bør den inngå i neste oppdatering av forvaltningsplanene for norske hav. Stortinget har vedtatt at forvaltningsplanene skal "bidra til grundig kartlegging av alle deler av havmiljøet for områder som er eller kan bli aktuelle for havvind". (Vedtak 740, Innst. 446 S (2021–2022)) Det kan også være aktuelt å forankre dette i stortingsmeldingen om handlingsplanen for FNs naturavtale.